

Spørger man mig om, hvad dette vil sige, maa jeg svare, at for os indkaldte gik det efterhaanden op, at „krigsmæssige Øvelser“ var det samme som Øvelser i at sulte og fryse. Der er ikke mange af de indkaldte, der have været af Tøjet blot en eneste Nat, medens Narrestregerne stod paa. Der er heller ikke mange, der ikke have prøvet, hvad det vil sige at lide Sultens og Tørstens Kvaler.

Krigsmæssige Øvelser foregaa nemlig paa den Maade, at der indkvarteres indtil et halvt Kompagni — en enkelt Gang 2 Kompagnier — paa en Gaard i Nærheden af det Sted, hvor Øvelserne indstilles for Natten.

Man kaster med andre Ord saa mange som muligt ind paa de nærmeste Gaarde. Gaardenes Ejere fik først Underretning om Indkvarteringen $\frac{1}{2}$ à 1 Time, før de havde deres Mandskab. Under disse Forhold var det selvfølgelig umuligt for Kvarterværterne at vise nogen særlig Opmærksomhed. De kunde ikke levere Mad og havde heller ikke Pligt til det. De kunde naturligvis endnu mindre levere Sengeplads, hvad de heller ikke havde Pligt til. Naar man saa uforberedt modtager op til et halvt Hundrede — enkelte Steder 300—350 — Gæster, saa er der ikke andet at gøre, saa maa Gæster og Værter finde sig til Rette med at byde hinanden et nogenlunde glad Ansigt at se paa og saa lade alt være godt med det.

Men det skal dog siges, at det gjorde alle de sjællandske Bønder ikke. Der var dem, som Alberti-Affæren havde trykket saa haardt, at de gik Gæstgiverne i Næringen. Jeg har været indkvarteret Steder, hvor vi maatte betale 20 Øre for en Kop Kaffe med en halv Skive Rugbrød. Et kogt Æg kostede samme Sted 8 Øre. Og saadan fremdeles. Jeg synes, man bør tilgive de Mennesker, som Alberti har snydt, meget, men naar de blive saa geschæftige overfor Soldater, saa mener jeg dog, vi ere komne et Nummer for højt op.

Soldaterne (menige, Underofficerer og Officerer) skulde mod et dagligt Afdrag af 65 Øre forplejes af Staten. For Pengene fik vi hver tredie Dag 40 Kvint Margarine (den elskværdige Kaptajn Rockstroh kunde ikke lide Betegnelsen Margarine; han syntes bedre om Betegnelsen Kunstsmør — men selv, naar det blev nævnt saaledes, spiste han det dog ikke!). Daglig fik vi en halv Snes Kvint Pølse eller Leverpostej samt et lignende Kvantum af en ikke alt for dyr Ost. Hver anden Dag fik vi Brød — vel et knapt Pd. pr. Dag til hver Mand —, hvis der var saa meget.

Det var den tørre Kost. Det var ikke imponerende store Portioner, naar man betænker, at de fleste Dage vankede der ikke varm Mad før mellem 8 og 11 Aften — hvis der overhovedet vankede varm Mad. Den tørre Mad kunde man opbevare i sin Brøpøse, men det voldte adskillige Vanskeligheder, eftersom Maden saa uden Forlov tog Udgangstur, naar det gik paa Livet løs med at kaste sig paa Måven i Ployfuren — eller naar der dansedes Galopade henad en Rugmark. Saa var der ikke andet Opholdssted end det, som officielt kaldes Tornystret, der som andre kære Børn havde mange Navne: Størekassen, Mads-kabet, Klædeskabet, Pulterkammeret osv. Der, mellem Fedtsværte, Skosværte, sveddryppende Skjorter, snavsede Drejlsfrakker, ildelugtende Børster, der havde været i intim Berøring med de Erindringer, Støvlerne bragte med fra Græsmarkerne, hvor Køerne til daglig passe deres fredelige Dont — mellem alt dette havde man den eneste sikre Oplagsplads for Maden! Een Fordel var der ved dette: Man spiste kun, naar man var rigtig sulten — saa sulten, at Appetitten ikke lod sig afficere af Spisekammerets Udseende.

Det var den tørre Mad — den Mad, der ofte i mere end een Forstand var tør. Hvad den varme Mad angaar, saa gælder der dette, at den vel til de fleste Tider kunde være god, og bedst var den vel, naar vi ikke fik den, hvad der hændte nogle Gange. Saa sang vi: „Nu skal du ha' din varme Mad, og saa skal du i Seng, din Rad!“ og saa spiste vi et Glas Vand til et Stykke Brød og krøb i Svinejerene. Med den Øvelse, vi havde faaet i at markere, at vi slog Fjenden saa drabeligen, voldte det os ikke Vanskeligheder paa ovenfor beskrevne Maade at markere den varme Mad. Af og til fik vi dog Kød til Suppe eller Flæsk til Ærter. Jeg husker en Dag, vi fik Kød.

Det var slimet og grimt, og det stank rædsomt. Men da det var blevet vasket godt, gik Stanken fra det, og da det først var blevet kogt, saa stank det virkelig ikke — som en af Officererne saare rigtigt bemærkede. Og hvad! Lidt Skidt i Mad er jo godt, sige de Koner, der ere saa gamle, at de have Mod til at være helt ærlige — men alligevel: Suppen slog godt til! Der blev ikke spist op.

Værre var det imidlertid, naar Forplejningen helt udeblev. Det hændte en enkelt Gang ved 17de Bataillon. Det var den 1. Oktober. Vi skulde den Dag holde